

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ : อาหารฮาลาล

พ.ศ. ๒๕๕๐

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ มีมติเห็นชอบให้กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง อาหารฮาลาล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการคุ้มครองผู้บริโภค

ดังนั้น อาศัยอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งแต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง อาหารฮาลาล ไว้เป็นมาตรฐานสมัครใจ ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ธีระ สูตะบุตร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

อาหารฮาลาล

1 ขอบข่าย

1.1 มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ใช้สำหรับอาหารฮาลาล ครอบคลุมการจัดหาวัตถุดิบ การจัดเตรียม กระบวนการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษา การนำเสนอและการจัดจำหน่าย การรักษาความปลอดภัยของอาหาร และเครื่องหมายและฉลาก

1.2 อาหารฮาลาลที่จะได้รับการรับรองตามมาตรฐานนี้ จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของศาสนบัญญัติอิสลามโดยองค์การศาสนาให้การรับรอง กฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยอาหารและการแสดงเครื่องหมายและฉลาก

1.3 เนื่องจากการตีความศาสนบัญญัติอิสลามของนิกายและสาขานิกาย อาจมีบางส่วนที่แตกต่างกัน ความแตกต่างที่เกิดขึ้น ประเทศผู้ส่งออกและประเทศผู้นำเข้าหรือผู้ประกอบการค้าของทั้งสองประเทศควรมีข้อตกลงระหว่างกันให้ชัดเจน

2 นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานฯ นี้ มีดังต่อไปนี้

2.1 ฮาลาล (Halal, حلال) หมายถึง สิ่งของหรือการกระทำใดๆ ซึ่งได้รับการอนุญาตตามศาสนบัญญัติอิสลาม

2.2 นจิส (najis, نجس) หมายถึง สิ่งสกปรกตามศาสนบัญญัติอิสลาม ซึ่งมี 3 ประเภท ได้แก่ นจิสชนิดเบา (มุคือฟพะพะฮุ, نجس مخفف) นจิสชนิดปานกลาง (มุตะวัสตีฎะฮุ, نجس متوسط) และนจิสชนิดหนัก (มุซ็อลละเซฮะฮุ, نجس معظمة) รวมถึงอาหารที่ปนเปื้อนหรือสัมผัสกับนจิส เว้นแต่จะได้ออกนจิสนั้นออกไปแล้ว (ตามภาคผนวก ก)

2.3 อัล-กุรอาน (القرآن) หมายถึง คัมภีร์ในศาสนาอิสลามที่อัลลอฮ์ (ซุบะฮานะฮูวะตะอาลา, سبحانه وتعالى) ทรงประทานให้ศาสนามุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม, صلى الله عليه وسلم) เป็นธรรมเนียมสูงสุดของศาสนาอิสลาม

2.4 อัสสุนนะฮ์ (السنة) หมายถึง แบบฉบับจากศาสดามูฮัมมัด (คือลัลลอะฮ์อะลัยฮิอะสลัม, صلى الله عليه وسلم) ทั้งทางด้านวจนะ การปฏิบัติ การยอมรับ และถือเป็นบทบัญญัติรองจากอัล-กุรอาน (القرآن)

2.5 อัล-อิจมาอ (الإجماع) หมายถึง ความเห็นพ้องต้องกันหรือมติเอกฉันท์ หรือการที่ผู้ที่มีความสามารถวิเคราะห์หาข้อกำหนดจากตัวบทอัล-กุรอาน หรืออัลซุนนะฮ์ ได้เองเห็นพ้องต้องกันในการตีความศาสนบัญญัติอิสลาม

2.6 อัล-กียาส (القياس) หมายถึง การนำเอาสิ่งหนึ่งไปเปรียบเทียบกับสิ่งหนึ่ง เช่น เกิดเหตุการณ์หนึ่งขึ้นนักการศาสนาจะใช้การเปรียบเทียบเหตุการณ์นั้นกับอัล-กุรอาน หรืออัลซุนนะฮ์ หรืออัล-อิจมาอ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคล้ายคลึงกันเพื่อการตีความทางศาสนา

2.7 ศาสนบัญญัติอิสลาม (Islamic law, الشريعة الإسلامية) หมายถึง บทบัญญัติที่มุสลิมต้องถือปฏิบัติ โดยยึดตัวบทจากคัมภีร์อัล-กุรอาน อัสสุนนะฮ์ อัล-อิจมาอ และอัล-กียาส ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันตามแนวทางในสาขานิกาย (มัซฮับ, مذهب) ซาฟีอี (شافعي) หรือฮานาฟี (حنفي) หรือมาลิกี (مالكي) หรือฮัมบาลี (حنبلي) ขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศที่จะนำแนวทางนี้ไปใช้ปฏิบัติว่ายึดถือในแนวทางใด

2.8 อาหารฮาลาล (Halal food) หมายถึง อาหารที่ได้รับอนุญาตตามศาสนบัญญัติอิสลาม รวมถึงสิ่งอื่นที่มีความหมายเช่นเดียวกันและมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามข้อกำหนดในมาตรฐานฉบับนี้

3 เกณฑ์กำหนดสำหรับการใช้คำ “ฮาลาล”

3.1 อาหารที่อนุญาตตามศาสนบัญญัติอิสลาม

ตามศาสนบัญญัติอิสลามถือว่าแหล่งอาหารทั้งหมดเป็นที่อนุญาต ยกเว้นแหล่งอาหารรวมทั้งผลิตภัณฑ์และสิ่งที่ได้จากแหล่งอาหาร ต่อไปนี้

3.1.1 สุกกร หมูป่า และสุนัข

3.1.2 ูงและลิง

3.1.3 สัตว์กินเนื้อเป็นอาหารที่มีเขี้ยวและกรงเล็บ เช่น ลิงโต เสือ หมี และสัตว์อื่น ๆ ที่คล้ายกัน

3.1.4 นกล่าเหยื่อที่มีกรงเล็บ เช่น นกอินทรี นกแร้ง และนกอื่น ๆ ที่คล้ายกัน

3.1.5 สัตว์ทำลาย และสัตว์มีพิษ เช่น หนู ตะขาบ แมลงป่อง และสัตว์อื่น ๆ ที่คล้ายกัน

3.1.6 สัตว์ที่ห้ามฆ่าในศาสนาอิสลาม เช่น มด ผึ้ง และนกหัวขวาน

3.1.7 สัตว์ที่น่ารังเกียจโดยทั่วไป เช่น เหยี่ยว หนุมาน ไร เหา แมลงวัน หนอน และสัตว์อื่น ๆ ที่คล้ายกัน

- 3.1.8 สัตว์ที่อาศัยอยู่ได้ทั้งบนบกและในน้ำ เช่น กบ จระเข้ เต่า และสัตว์อื่น ๆ ที่คล้ายกัน
- 3.1.9 ลาและล่อที่เป็นสัตว์เลี้ยงใช้งาน
- 3.1.10 สัตว์น้ำที่มีพิษหรือเป็นอันตรายทุกชนิด เว้นแต่พิษหรืออันตรายดังกล่าวได้ถูกกำจัดออกระหว่างกระบวนการผลิตแล้ว
- 3.1.11 สัตว์บก สัตว์ปีก สัตว์ประเภทรกที่ไม่ได้ถูกเชือดถูกต้องตามศาสนบัญญัติอิสลาม
- 3.1.12 เลือดที่มาจากการเชือดหรือไหลออกจากร่างกาย
- 3.1.13 อาหารที่ได้จากพืชที่มีพิษหรือทำให้มีนเมาหรือเป็นอันตราย เว้นแต่เมื่อสารดังกล่าวได้ถูกกำจัดออกระหว่างกระบวนการผลิตแล้ว
- 3.1.14 อาหารและเครื่องดื่มที่ก่อให้เกิดความมีนเมา
- 3.1.15 เครื่องดื่ม แร่ธาตุจากธรรมชาติ และวัตถุเคมีทุกชนิดที่เป็นพิษและก่อให้เกิดอันตราย
- 3.1.16 อาหารและเครื่องดื่มที่มีส่วนประกอบอาหารที่ได้จากการดัดแปรพันธุกรรม (genetically modified organism :GMO) จากสารพันธุกรรมของสัตว์ที่ไม่อนุญาตตามศาสนบัญญัติอิสลาม
- 3.1.17 วัตถุเจือปนอาหารหรือส่วนผสมอาหารที่มาจากแหล่งข้างต้นตั้งแต่ 3.1.1 – 3.1.16
- 3.2 การเชือดสัตว์
- 3.2.1 การเชือดสัตว์ที่อนุญาตตามศาสนบัญญัติอิสลามต้องแยกออกจากสัตว์ที่ไม่อนุญาตอย่างเด็ดขาดตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้
- 3.2.1.1 การเชือดต้องกระทำโดยมุสลิมผู้ศรัทธาและมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการเชือดสัตว์ตามศาสนบัญญัติอิสลาม
- 3.2.1.2 สัตว์ที่จะทำการเชือดต้องเป็นสัตว์ที่อนุญาตให้ใช้เป็นอาหารได้ตามศาสนบัญญัติอิสลาม
- 3.2.1.3 สัตว์จะต้องมีชีวิต ณ เวลาที่เชือด
- 3.2.1.4 การเชือดต้องตัดหลอดเลือด หลอดอาหาร เส้นเลือดแดงใหญ่ และเส้นเลือดดำใหญ่บริเวณลำคอให้ขาดในคราวเดียว
- 3.2.1.5 ก่อนที่จะเชือดสัตว์ต้องกล่าวคำว่า “บิสมิลลาฮฺ, **بِسْمِ اللّٰهِ**”
- 3.2.1.6 การเชือดให้ใช้เฉพาะมีดหรือเครื่องมือที่คมและไม่ควรยกออกจากลำคอสัตว์ขณะทำการเชือด สัตว์จะต้องตายเพราะการเชือดโดยไม่ทรมาน

3.2.2 ไม่แนะนำทำให้สัตว์สลบหรือหมดสติก่อนการเชือด (stunning) เว้นแต่กรณีที่จำเป็น การกระทำดังกล่าวต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ข

3.2.3 ไม่แนะนำให้เชือดสัตว์ปีกโดยใช้เครื่องเชือดกล เว้นแต่กรณีที่จำเป็น การกระทำดังกล่าวต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ค

3.3 การจัดเตรียม การผลิต การขนส่ง และการเก็บรักษา

3.3.1 อาหารที่ผ่านกระบวนการผลิตจะฮาลาลได้ต่อเมื่อเข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้

3.3.1.1 อาหารต้องไม่มีส่วนประกอบที่มาจากสัตว์ซึ่งไม่อนุญาต หรือมาจากสัตว์ที่เชือดไม่เป็นไปตามศาสนบัญญัติอิสลาม

3.3.1.2 ไม่มีองค์ประกอบตามข้อ 3.1

3.3.1.3 อาหารต้องจัดเตรียม ผ่านกระบวนการผลิต แปรรูป ขนส่ง หรือเก็บรักษา โดยใช้อุปกรณ์ที่ไม่มีการปนเปื้อนนญิส และเป็นไปตามข้อ 3.3.3

3.3.1.4 ในระหว่างการจัดเตรียม การผ่านกระบวนการผลิต การเก็บรักษาหรือการขนส่ง อาหารเหล่านั้นจะต้องแยกออกจากอาหารอื่น ๆ ที่ไม่มีคุณสมบัติตามข้อ 3.3.1.1 ถึงข้อ 3.3.1.3 ช่างต้น หรือจากสิ่งที่เป็นนญิส

3.3.2 ในระหว่างการเก็บรักษาและการขนส่ง วัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลจะต้องแยกออกจากอาหารอื่น ๆ ที่ไม่มีคุณสมบัติตามข้อ 3.3.1.1 ถึงข้อ 3.3.1.3 หรือมีมาตรการที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นนญิส

3.3.3 เครื่องมือ ภาชนะ เครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิตอาหารฮาลาลต้องไม่ทำมาจากวัสดุที่เป็นนญิสหรือต้องไม่มีส่วนประกอบของนญิสตามศาสนบัญญัติอิสลาม

3.3.4 กรณีการใช้อุปกรณ์ที่ผ่านการใช้กับอาหารที่ไม่ใช่ฮาลาลมาก่อน ต้องล้างทำความสะอาดตามศาสนบัญญัติอิสลาม ตามข้อ 3.4

3.3.5 กรณีที่มีการเปลี่ยนสายการผลิตอาหารที่ปนเปื้อนนญิสชนิดหนัก (ตามภาคผนวก ก) มาผลิตอาหารฮาลาลสายการผลิตนั้นจะต้องได้รับการล้าง และชำระตามศาสนบัญญัติอิสลาม ขั้นตอนการปฏิบัตินี้จะต้องอยู่ภายใต้การดูแลและทวนสอบผลการล้างโดยองค์การทางศาสนาอิสลาม เมื่อได้มีการปรับเปลี่ยนสายการผลิตมาสู่การผลิตอาหารฮาลาลแล้วต้องผลิตอาหารฮาลาลเท่านั้น หากมีการเปลี่ยนสายการผลิตไปสู่การผลิตอาหารที่ปนเปื้อนนญิสชนิดหนักอีก จะไม่อนุญาตให้กลับมาสู่การผลิตอาหารฮาลาล

3.4 การชำระล้างนุญิส (إزالة النجاسة)

เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่สัมผัสกับอาหารโดยตรง ที่ปนเปื้อนนุญิสทุกชนิดไม่ว่าจะมองเห็นหรือไม่ต้องกำจัดด้วยวิธีล้างทำความสะอาดตามที่ระบุไว้ในศาสนบัญญัติอิสลาม มีวิธีปฏิบัติดังภาคผนวก ก

3.5 สุขลักษณะอาหาร

อาหารทุกชนิดควรเตรียม ผลิต ปปรุง ผ่านกระบวนการบรรจุ ขนส่ง และเก็บรักษา ตามศาสนบัญญัติอิสลาม และกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือตามหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับสุขลักษณะอาหารโครงการมาตรฐานอาหาร เอฟ เอ โอ/ดับบลิว เอช โอ (Codex General Principles on Food Hygiene) และมาตรฐานอาหารของโครงการมาตรฐานอาหาร เอฟ เอ โอ/ดับบลิว เอช โอ เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.6 บรรจุภัณฑ์และการบรรจุ

3.6.1 บรรจุภัณฑ์ต้องฮาลาลและไม่เป็นวัตถุที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ และไม่ทำมาจากสิ่งทีประกาศว่าเป็นนุญิสตามศาสนบัญญัติอิสลาม

3.6.2 กระบวนการบรรจุต้องกระทำในพื้นที่ที่สะอาดไม่มีการปนเปื้อนนุญิส และปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ

3.7 การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ วิธีการนำเสนอ การโฆษณา และการจัดจำหน่าย

ต้องแยกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลที่ต้องการเก็บรักษา การนำเสนอ และจัดจำหน่าย ออกจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลและควรจะแสดงเครื่องหมาย “ฮาลาล, حلال” หรือ “ฮาลาล, حلال” หรือ “ฮาลาล, حلال” (เชื่อดถูกต้องตามศาสนบัญญัติอิสลาม) ตามแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการปะปนหรือปนเปื้อนจากสิ่งที่ไม่ฮาลาล

3.8 เครื่องหมายและฉลาก

อาหารฮาลาลให้มีข้อกำหนดฉลากเพิ่มเติม ดังนี้

3.8.1 วัสดุที่เป็นฉลากและสัมผัสโดยตรงกับผลิตภัณฑ์อาหารต้องไม่เป็นวัสดุที่เป็นนุญิสหรือมีส่วนประกอบที่เป็นนุญิส หรือปนเปื้อนนุญิส และไม่เป็นวัสดุที่มีอันตรายต่อสุขภาพ

3.8.2 อาหารที่จะกล่าวอ้างว่าเป็นอาหารฮาลาล ต้องแสดงคำว่าฮาลาล (Halal, حلال) หรือข้อความอื่นที่เทียบเท่า เช่น ฮาลาล (حلال) หรือเครื่องหมายที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยรับรองบนฉลากอาหาร

3.8.3 การกล่าวอ้างว่าเป็นอาหารฮาลาลต้องไม่กระทำในลักษณะที่ก่อให้เกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหาร และไม่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการได้รับการรับรองฮาลาล หรือทำให้เข้าใจว่าอาหารฮาลาล มีคุณค่าทางโภชนาการสูงกว่าหรือมีประโยชน์ต่อสุขภาพมากกว่าอาหารชนิดอื่น ๆ

ภาคผนวก ก

ข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องนุญส และวิธีชำระล้าง

ก.1 นุญส มี 3 ชนิด คือ

- (1) นุญสชนิดเบา ได้แก่ ปัสสาวะของเด็กผู้ชายซึ่งอายุไม่ถึง 2 ขวบ ไม่ได้กินหรือดื่มสิ่งอื่นใดที่ทำให้อิ่มนอกจากน้ำนม
- (2) นุญสชนิดปานกลาง ได้แก่ สิ่งที่ไม่อยู่ภายใต้ นุญสชนิดเบา หรือนุญสชนิดหนัก โลหิต น้ำหนอง น้ำเหลือง อาเจียน อุจจาระ ปัสสาวะ ซากสัตว์ที่ไม่ได้เชือด แต่ต้องไม่ใช่ซากสัตว์นุญสชนิดหนัก (ปลา และ ตั๊กแตน) และน้ำนมของสัตว์ที่ห้ามรับประทานเหล่านี้ สิ่งที่ทำให้มีนม
- (3) นุญสชนิดหนัก ได้แก่ สุก รสุข หรือสัตว์ที่เกิดมาด้วยการผสมพันธุ์กับสุข หรือสุกร และทุกสิ่งอันเนื่องมาจากสัตว์ดังกล่าวนี้

ก.2 วิธีล้างนุญส

- (1) วิธีล้างนุญสชนิดเบา ให้ชำระนุญสออกให้หมดเสียก่อน แล้วใช้น้ำพรหมบรอยที่เปื้อนนุญสนั้นให้ทั่ว โดยไม่จำเป็นต้องให้น้ำไหลผ่านก็ได้
- (2) วิธีล้างนุญสชนิดปานกลาง ให้ชำระนุญสออกให้หมดเสียก่อน แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดให้ไหลผ่านอย่างน้อย 1 ครั้งเพื่อให้สี กลิ่น รส หมดไป และในทางที่ดีให้ล้างเพิ่มเป็น 3 ครั้ง
- (3) วิธีล้างนุญสชนิดหนัก ให้ชำระนุญสออกให้หมดเสียก่อน แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดให้ไหลผ่าน 7 ครั้ง แต่ 1 ใน 7 ครั้งนั้น ต้องเป็นน้ำดินที่สะอาดตามศาสนบัญญัติอิสลามและมีสภาพชุ่มแฉวนลอย หรือน้ำดินสอพอง และแนะนำให้ใช้น้ำดินล้างในครั้งแรก

หมายเหตุ คำว่า “น้ำสะอาดให้ไหลผ่านอย่างน้อย 1 ครั้ง” หมายถึง การล้างทั่วถึงทุกส่วนที่เปื้อนเปื้อนนุญส โดยต้องทำให้สี กลิ่น รส ของนุญสนั้นหมดไป และคำว่า “น้ำสะอาดให้ไหลผ่าน 7 ครั้ง” การปฏิบัติแต่ละครั้งให้ดำเนินการในลักษณะเช่นเดียวกัน

ภาคผนวก ข

การทำให้สัตว์สลบหรือหมดสติก่อนการเชือด (สัตว์ปีกและสัตว์เคี้ยวเอื้อง)

โดยทั่วไปไม่แนะนำให้ทำให้สัตว์สลบหรือหมดสติก่อนการเชือด เว้นแต่กรณีที่เป็น ควรปฏิบัติ ดังนี้

ข.1 ข้อปฏิบัติทั่วไป

- (1) วิธีการทำให้สัตว์สลบอาจใช้ได้สองวิธีคือการใช้ไฟฟ้าและการใช้เครื่องกล
- (2) การใช้เครื่องมือทำให้สัตว์สลบต้องมีหัวหน้างานที่เป็นมุสลิม (مسلم) ผู้ศรัทธาควบคุมการใช้ตลอดเวลา หรืออาจใช้พนักงานเชือดที่เป็นมุสลิมที่ได้รับการฝึกมาอย่างดี
- (3) สัตว์ต้องถูกทำให้สลบเป็นการชั่วคราวและต้องฟื้นสู่ภาวะปกติด้วยตนเองภายในเวลา 5 นาทีภายหลังที่ถูกทำให้สลบ
- (4) การทำให้สลบต้องไม่ทำให้สัตว์ตายหรือทำให้สัตว์เกิดการบาดเจ็บอย่างถาวร

ข.2 การทำให้สลบด้วยไฟฟ้า

- (1) เครื่องมือทำให้สัตว์สลบด้วยไฟฟ้าทุกชนิด ต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่หน่วยงานรัฐบาลที่รับผิดชอบด้านการเชือดยอมรับ
- (2) ต้องมีเจ้าหน้าที่ชำนาญการควบคุมความแรงของกระแสไฟฟ้าที่ใช้ ตามค่าที่แนะนำ ดังนี้

ชนิดสัตว์	กระแสไฟฟ้า (A)	ระยะเวลา (S)
ไก่ (chicken)	0.25 – 0.50	3.00 – 5.00
ลูกแกะ (lamb)	0.50 – 0.90	2.00 – 3.00
แพะ (goat)	0.70 – 1.00	2.00 – 3.00
แกะ (sheep)	0.70 – 1.20	2.00 – 3.00
ลูกโค (calf)	0.50 – 1.50	3.00
โครุ่นขุน (steer)	1.50 – 2.50	2.00 – 3.00
โคแม่พันธุ์ หรือโครีดนม (cow)	2.00 – 3.00	2.50 – 3.50
โคพ่อพันธุ์ (bull)	2.50 – 3.50	3.00 – 4.00
กระบือ (buffalo)	2.50 – 3.50	3.00 – 4.00
นกกระจอกเทศ (ostrich)	0.75	10.00

(3) การใช้เครื่องทำให้สัตว์บดสลบ ควรเป็นชนิด “ใช้กับหัว” (head only stunner) เท่านั้น โดยการวาง อิเล็กโทรดทั้งสองขั้วไว้ที่หัวสัตว์หรืออาจเป็นเครื่องมือไฟฟ้าชนิดอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยยอมรับ และเป็นไปตามข้อกำหนด 2.1

(4) การใช้เครื่องทำให้สัตว์บดสลบควรเป็นชนิด “ใช้น้ำ” (water bath stunner) หรืออาจเป็นเครื่องมือไฟฟ้าชนิดอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยยอมรับ และเป็นไปตามข้อกำหนด 2.1

ข.3 การทำให้สลบด้วยเครื่องชนิดกล

(1) เครื่องทำให้สลบชนิดกล (mechanical stunner) ควรใช้กับโค กระบือ

(2) อนุญาตให้ใช้เครื่องทำให้สลบที่ไม่เป็นชนิดเจาะ (non-penetrative) ดังเช่น แบบหัวเห็ด (mushroom head) หรืออาจเป็นเครื่องมือชนิดกลอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยยอมรับ

(3) เครื่องมือต้องไม่เจาะผ่านหรือทำให้กะโหลกสัตว์แตกทั้งนี้เพื่อไม่ทำให้สัตว์บาดเจ็บอย่างถาวร

(4) กะโหลกสัตว์ (ภายหลังเลาะหนังออกแล้ว) ต้องไม่มีร่องรอยที่แสดงว่าสัตว์บาดเจ็บอย่างถาวร หากพบว่ากะโหลกถูกเจาะหรือกะโหลกแตก ให้ถือว่าซากสัตว์นั้นไม่อนุญาตตามศาสนบัญญัติอิสลามและต้องแยกออกจากซากสัตว์ที่อนุญาตตามศาสนบัญญัติอิสลาม

ภาคผนวก ค

แนวทางการใช้เครื่องเชื่อมดกลสำหรับไก่ หรือสัตว์ปีก

เครื่องเชื่อมดกลสำหรับไก่ หากจำเป็นต้องใช้ จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- ค.1 ผู้ใช้เครื่องเชื่อมดกลต้องเป็นมุสลิมผู้ศรัทธา จะต้องกล่าวคำว่า “บิสมิลลาฮฺ, اللهُ بِسْمِ” ก่อนเปิดเครื่องเชื่อมดกลให้ทำงาน
- ค.2 มุสลิมที่เปิดเครื่องเชื่อมดกลจะต้องไม่ละทิ้งเครื่องเชื่อมและสถานที่ระหว่างเครื่องเชื่อมดกลทำงาน
- ค.3 หากมุสลิมผู้ใช้เครื่องเชื่อมดกลคนแรกจำเป็นต้องละทิ้งบริเวณที่เชื่อม ต้องมีมุสลิมอีกคนหนึ่งเข้ามาทำหน้าที่แทน ทั้งนี้โดยผู้ใช้เครื่องเชื่อมดกลคนแรกต้องหยุดเครื่องเชื่อมดกล และผู้ใช้เครื่องเชื่อมดกลคนที่สองจะต้องเริ่มงานตั้งแต่ขั้นตอนในข้อ 1 ใหม่ ด้วยการกล่าวคำว่า “บิสมิลลาฮฺ, اللهُ بِسْمِ”
- ค.4 ไบมีดของเครื่องเชื่อมดกลต้องเป็นชนิดไบมีดเดี่ยวและมีความคม
- ค.5 การเชื่อมจะต้องตัดหลอดเลือด หลอดอาหาร เส้นเลือดใหญ่บริเวณลำคอ (เส้นเลือดดำใหญ่jugular vein) และ เส้นเลือดแดงใหญ่คาโรติด (carotid vein) ให้ขาดออกทั้งสองด้าน) ของสัตว์ปีกนั้นให้ขาดจากกันในคราวเดียว
- ค.6 ผู้ใช้เครื่องเชื่อมดกลจะต้องตรวจสอบว่าสัตว์ถูกเชื่อมอย่างถูกต้องหรือไม่ หากสัตว์ตัวใดไม่ถูกเชื่อมอย่างถูกต้อง ผู้ใช้เครื่องเชื่อมดกลผู้นั้นหรือผู้เชื่อมมุสลิมคนอื่นจะต้องทำการเชื่อมสัตว์ตัวนั้นซ้ำด้วยมีดในทันที

ภาคผนวก ง

หน่วย

หน่วย SI และสัญลักษณ์ที่ใช้ในมาตรฐานฯ นี้ และหน่วยที่ SI ยอมให้ใช้ได้ มีดังนี้

ปริมาณ	ชื่อหน่วย	สัญลักษณ์หน่วย
กระแสไฟฟ้า	แอมแปร์ (Ampere)	A
เวลา	วินาที (Second)	S

หน่วย SI (International System of Units หรือ Le Système International d' Unités; SI)